

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P.**, so sídlom P., IČO: X, zastúpený JUDr. J. G., advokátom so sídlom v P., proti žalovanému **Mesto Prešov**, so sídlom v Prešove, Hlavná 73, IČO: X, zastúpený JUDr. A. N., advokátom so sídlom v P., **o náhradu za užívanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/132/2011 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4NcC/10/2012, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci, takto

r o z h o d o l :

1/ Sudkyne Krajského súdu v Prešove JUDr. G. K., PhD., JUDr. E. Š. a JUDr. A. I. **n i e s ú v y l ú č e n é** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4 NcC/10/2012 (vec Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 16C/132/2011).

2/ Konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie ďalších sudcov Krajského súdu v Prešove **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e

V konaní o náhradu za užívanie nehnuteľností, ktorá je vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/132/2011, vzniesol žalobca 10. apríla 2012 námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného a Krajského súdu v Prešove, kde vec je vedená pod sp. zn. 4 NcC/10/2012, ktorú odôvodnil tým, že sudcovia by mali byť zaujatí z dôvodu, že rozhodujú o stave majetku mesta, v ktorom žijú a teda sú sudcami vo vlastnej veci. Vo svojom podaní ďalej uviedol, že ak by na mestskom cintoríne mesta Prešov mal pochovaného svojho

príbuzného čo i len jeden zo sudcov Krajského súdu Prešov, sú tak odôvodnené pochybnosti o objektívnosti a nestrannosti rozhodovania ostatných sudcov v predmetnej veci, pretože by tak u neho bol daný evidentný pomer k všetkým sudcom pôsobiacim na Krajskom súde Prešov. Ďalším dôvodom pre námietku zaujatosti je dôvod pomeru sudcov Krajského súdu v Prešove k JUDr. W., sudkyňi Okresného súdu Prešov, ktorí v minulosti pôsobili na Okresnom súde Prešov a zároveň boli sudcami na Okresnom súde v Prešove v dobe, keď na Okresnom súde v Prešove spolu pôsobili s JUDr. W.. Túto skutočnosť uvádzal na základe názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ndt 13/2011, o ktorom sa navrhovateľ dozvedel dňa 26. marca 2012, kedy mu bolo rozhodnutie najvyššieho súdu doručené.

Podľa predkladacej správy Krajského súdu v Prešove má v danej veci na základe Rozvrhu práce na rok 2012 rozhodovať senát 4 NcC zložený z predsedníčky senátu JUDr. G. K., PhD. a sudkýň JUDr. E. Š. a JUDr. A. I. čo znamená, že rozhodovacia činnosť ostatných sudcov tohto krajského súdu nie je v tejto veci daná. Konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie ďalších sudcov Krajského súdu v Prešove preto zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal len tou časťou námietky zaujatosti, ktorá sa týka sudcov rozhodujúceho senátu.

K námietke sa vyjadrili členovia senátu 4 NcC (ktorému vec pripadla na rozhodnutie v súlade so zákonom a s rozvrhom práce) a to predsedníčka senátu JUDr. G. K., PhD. a sudkyne JUDr. E. Š. a JUDr. A. I., ktoré zhodne uviedli že sa necítia byť zaujaté k účastníkom konania, k ich zástupcom, ani k prejednáwanej veci nemajú žiadny vzťah. Predsedníčka senátu JUDr. G. K., PhD. navyiac uviedla, že v Prešove nebýva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovaného

uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to: 1/ k veci (o taký vzťah ide napríklad vtedy, keď sudca má osobný záujem na určitom výsledku konania), 2/ k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného alebo osobného vzťahu), 3/ k zástupcom účastníkov (viď vyššie 2/).

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k prejednávanej veci, účastníkom konania a ich zástupcom vecný, profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním veci v súdnom konaní je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva. O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Musí mať dostatok schopnosti ovládať nielen svoje konanie, ale tiež sféru svojich vnútorných pocitov. Nesmie dopustiť, aby v ňom niektorá skutočnosť týkajúca sa prejednávanej veci vyvolala pocity zakladajúce pochybnosť o jeho nezaujatosti. Súčasťou takto vnímaného vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a účastníkom konania je tiež schopnosť vyrovnávať sa vnútorne so situáciou, že niektorého z účastníkov pozná; aj takáto jeho schopnosť je totiž neoddeliteľnou súčasťou spôsobilosti vykonávať funkciu sudcu.

Neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces tak, ako je vymedzené v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nestranný, nezávislý a nezaujatý sudca. Nestrannosť, nezávislosť a nezaujatosť sudcu je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jedným z hlavných predpokladov dôvery občanov a iných subjektov práva v právo a právny štát. Na druhej strane ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zahŕňa právo, aby prejednávaná vec nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky).

Z uvedeného vyplýva, že obsahom základného práva na prejednanie veci neustranným súdom je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (porovnaj I. ÚS 73/97, II. ÚS 121/03).

Nezaujatosť sudcu je predovšetkým subjektívnou psychickou kategóriou, vyjadrujúcou vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci v širšom zmysle, ktorý zahŕňa v sebe vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom, ich zástupcom a podobne, o ktorých skutočnostiach je schopný relatívne presne podať informáciu iba sám sudca. Iba takto ponímaný inštitút nezaujatosti sudcu by však bol v praxi ťažko uplatniteľný vzhľadom k nemožnosti objektívnej preskúmateľnosti vnútorných pocitov konajúceho sudcu. Inštitút nezaujatosti preto treba chápať širšie, tiež v rovine objektívnej. Za takúto objektívnu rovinu však nie je možné považovať, ako sa nezaujatosť sudcu iba subjektívne javí účastníkovi konania, ale len v nadväznosti na to, či reálne existujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemusí byť založené na skutočne preukázanej zaujatosti, ale je postačujúce, ak možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Subjektívne hľadisko účastníka konania môže byť podnetom k takémuto preskúmvaniu zaujatosti, rozhodovanie o tejto otázke sa však musí uskutočniť výlučne z hľadiska objektívneho. To znamená, že otázka zaujatosti nemusí byť ustálená s absolútnou istotou. Pri jej posudzovaní nie je možné zohľadňovať len subjektívne pocity osôb zúčastnených na konaní, ale aj právny rozbor skutočností, ktoré k týmto pochybnostiam účastníka konania vedú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje rozhodnutie o návrhu na vylúčenie sudcov (§ 14 ods.1 O.s.p.) založil na vzájomnej korelácii a vyvažovaní oboch relevantných hľadísk teórie zdania (tak subjektívneho, ako aj objektívneho hľadiska). V súlade s judikatúrou ESLP, ústavného súdu ako aj s výkladom uvedeným vyššie dospel k záveru, že v prípade sudkýň senátu 4 NcC nemožno mať pochybnosti o ich nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neexistuje žiadny dôvod objektívnej povahy, na základe ktorého by mohli vznikať pochybnosti o nezaujatosti senátu Krajského súdu v Prešove zloženého z označených sudcov. Základom o existencii

pochybnosti o nestrannosti sudcu v konaní nemôže byť záver o vzťahu sudcu k veci odvodený z tej skutočnosti, že rozhodujú o stave majetku mesta, v ktorom žijú, čo znamená, že od rozhodnutia závisí majetkový prínos alebo strata pre mesto. Z pokladov v spise z vyjadrení (č.l. 236-240 spisu) vyplýva, že sudkyňa JUDr. G. K., PhD. nebýva v Prešove, z hľadiska vonkajších, teda objektívnych okolností nie je preukázaná skutočnosť, ktorá by mohla signalizovať spochybnenie jej nestrannosti. Ani za predpokladu, že by ostatné členky senátu mali pochovaných príbuzných na mestskom cintoríne (prípady sudkýň JUDr. A. I. a JUDr. E. Š.) z tejto skutočnosti nie je možné usudzovať pomer k veci, pretože sudcov pomer k veci vyplýva predovšetkým z jeho právneho alebo iného záujmu na výsledku konania, najmä ak by sudca mohol sám v konaní vystupovať ako účastník konania alebo ako vedľajší účastník, ak by mohol v konaní vystupovať ako svedok alebo ak nezískal o veci poznatky len procesným spôsobom. Vylúčenie sudcu musí byť vždy podložené konkrétnou skutočnosťou, len všeobecná okolnosť ako ju označil žalobca nestačí. Príčinná súvislosť medzi skutočnosťou, z ktorej žalobca odvodzuje zaujatosť sudcov a zaujatosťou nie je daná. Základom o existencii pochybnosti o nestrannosti sudcu v konaní nemôže byť ani pomer k JUDr. W., sudkyňi Okresného súdu v Prešove. Osobný vzťah k JUDr. W. členky senátu nepotvrdili, a ani zo spisu nevyplýva, že pôsobili spolu s JUDr. W. na Okresnom súde v Prešove. Iba skutočnosť, že sudcovia krajského súdu poznajú JUDr. W., pomer pre ktorý by bol sudca vylúčený nezakladá.

V predmetnej veci teda nie je daný dôvod spochybňujúci nezaujatosť senátu Krajského súdu v Prešove, ktorému vec pripadla na rozhodnutie v zmysle aktuálneho rozvrhu práce. Preto rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že označené sudkyne senátu 4 NcC nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Toto rozhodnutie senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok

V Bratislave 27.septembra 2012

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta